

Fremsat den 10. marts 2021 af Inger Støjberg (UFG)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om rigsretten

(Øget offentlighed ved Rigsrettens offentlige forhandlinger ved transmission af lyd og billede)

§ 1

I lov om rigsretten, jf. lovbekendtgørelse nr. 641 af 17. september 1986, som ændret ved § 17 i lov nr. 433 af 31. maj 2000, foretages følgende ændring:

1. I § 12 indsættes som *stk. 2-5*:

»*Stk. 2.* Fra offentlige forhandlinger, jf. stk. 1, er det tilladt at optage og transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, forbyder dette.

Stk. 3. Offentliggørelse af billeder og lyd, der er optaget i strid med et forbud efter stk. 2, er forbudt. Retten kan

i øvrigt på ethvert tidspunkt under sagen forbyde offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde, når særlige grunde hertil foreligger.

Stk. 4. Rettens afgørelse efter stk. 2 og stk. 3, 2. pkt., træffes ved kendelse.

Stk. 5. Overtrædelse af forbud efter stk. 2 og stk. 3, 2. pkt., og overtrædelse af stk. 3, 1. pkt., straffes med bøde.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Ifølge grundlovens § 65, stk. 1, skal offentlighed og mundtlighed i videst muligt omfang gennemføres i retsplejen.

Offentlighedens adgang til retsmøder er en del af ethvert velfungerende demokrati med en uafhængig dømmende magt. Offentlighedens adgang er desuden en væsentlig retssikkerhedsgaranti for den tiltalte, da den sikrer, at ingen tiltalt dømmes i hemmelighed og uden mulighed for indsigt i domstolenes virksomhed.

Princippet om offentlighed i retsplejen er også en del af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions beskyttelse af retten til en retfærdig rettergang. Konventionens artikel 6 bestemmer, at offentligheden kun kan udelukkes fra retsforhandlinger, hvor det er nødvendigt af hensyn til sædeligheden, den offentlige orden eller den nationale sikkerhed i et demokratisk samfund, når det kræves af hensynet til mindreårige eller til beskyttelse af parternes privatliv, eller under særlige omstændigheder i det efter rettens mening strengt nødvendige omfang, når offentlighed ville skade retfærdighedens interesser.

Det er ifølge retsplejelovens § 32 forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette. Dette er i mange tilfælde en god og rimelig varetagelse af hensynet til tiltalte og vidner i sager med stor offentlig interesse, og hvor sagens genstand ofte drejer sig om forhold inden for privatsfæren.

I § 12 i lov om rigsretten er det bestemt, at forhandlingerne i Rigsretten med undtagelse af dommernes indbyrdes forhandlinger og afstemninger er offentlige, medmindre retten undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, finder det påkrævet, at dørene lukkes.

Rigsretssager er i deres natur anderledes end almindelige straffesager. Rigsretten pådømmer sager om ministres embedsførelse, og det er et politisk flertal i Folketinget, der rejser tiltalen. Samtidig består Rigsretten ud over 15 højesteretsdommere af 15 medlemmer, som er politisk udpegede og med til at fælde dom.

Det taler alt sammen for at sikre, at offentlighed gennemføres i videre omfang end i dag, hvor offentlighed for den enkelte er betinget af personligt fremmøde. Kravet om personligt fremmøde afskærer reelt mange danskere muligheden for at følge en rigsretssag, der er genstand for stor politisk debat og offentlig interesse, direkte.

Forslagsstilleren mener, at det bør sikres, at alle reelt har mulighed for at overvære sager, der føres i Rigsretten, ved at tillade transmissioner af både lyd og billede fra forhandlinger i Rigsretten, der i forvejen er omfattet af offentlighed. Det vil betyde, at alle borgere stilles lige, uanset hvor de bor i landet, ved at alle interesserede gives mulighed for

ved selvsyn at overvære Rigsrettens forhandlinger, vidneforklaringer, procedurer og andet i stedet for at skulle forlade sig på andres gengivelser.

Forslagsstilleren foreslår derfor, at transmissioner af både lyd og billede i de dele af rigsretssagen, der i forvejen er omfattet af offentlighed, som udgangspunkt skal være tilladt, men at retten undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, skal kunne forbyde dette, ligesom retten skal kunne forbyde offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde, når særlige grunde foreligger.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Gældende ret

Rigsretslovens § 12 foreskriver, at forhandlingerne i Rigsretten med undtagelse af dommernes indbyrdes forhandlinger og afstemninger er offentlige, medmindre retten undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, finder det påkrævet, at dørene lukkes.

I øvrigt finder i kraft af den almindelige henvisningsbestemmelse i rigsretslovens § 77 – hvorefter retsplejeloven finder anvendelse på rettergangsmåden ved Rigsretten, hvor rigsretsloven ikke hjemler andet – retsplejelovens § 32 anvendelse.

Af retsplejelovens § 32, stk. 1, følger, at det er forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette. Offentliggørelse af billeder og lyd, der er optaget i strid hermed, er forbudt. Retten kan i øvrigt på ethvert tidspunkt under sagen forbyde offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde. Rettens afgørelser om de nævnte forbud træffes ved kendelse.

Af retsplejelovens § 32, stk. 2, følger, at personer, der afgiver forklaring under retsmødet, skal gøres bekendt med, at der optages billeder og lyd.

I retsplejelovens § 32, stk. 3, er der fastsat regler om transmission af tekst fra retsmøder. Heraf fremgår, at retten på ethvert tidspunkt kan forbyde advokater, anklagere, bevogtningsspersonale, tolke og personer, der er omfattet af lovens § 172, stk. 1, 2 eller 4 – dvs. redaktører og redaktionelle medarbejdere ved massemedier – at transmittere tekst under retsmødet, hvilken afgørelse træffes ved kendelse. For andre personer er det under retsmøder forbudt at transmittere tekst, medmindre retten undtagelsesvis tillader det.

I retsplejelovens § 32, stk. 4 og 5, er der fastsat regler om forbud mod billedoptagelse i rettens bygninger og mod billedoptagelse uden for rettens bygninger af sigtede, tiltalte og vidner, der er på vej til eller fra et retsmøde i en straffesag.

2.2. Den foreslåede ordning

Den foreslåede ordning vil indebære, at det under offentlige retsmøder ved Rigsretten – modsat hovedreglen ved

retsmøder ved domstolene i øvrigt – som udgangspunkt vil være tilladt at optage og transmittere billeder og lyd, men at Rigsretten undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, kan forbyde dette.

Med særlige grunde, som kan begrunde forbud mod optagelse og transmission af billeder og lyd, henses til særlig tungtvejende hensyn af en art, som efter retsplejelovens almindelige regler vil kunne begrunde dørlukning eller referatforbud. Endvidere forudsættes, at beslutning om forbud mod optagelse og transmission af billeder og lyd kun vil blive truffet, hvor sådanne omstændigheder, som efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 kan begrunde, at pressen og offentligheden udelukkes fra retsforhandlinger, foreligger. Efter menneskerettighedskonventionens artikel 6 kan pressen og offentligheden udelukkes fra retsforhandlinger af hensyn til sædeligheden, den offentlige orden eller den nationale sikkerhed i et demokratisk samfund, når det kræves af hensynet til mindreårige eller til beskyttelse af parternes privatliv, eller under særlige omstændigheder i det efter rettens mening strengt nødvendige omfang, når offentlighed ville skade retfærdighedens interesser.

Det forudsættes, at forbud mod transmission af billeder og lyd bl.a. vil kunne nedlægges på grundlag af en anmodning herom fra tiltalte, vidner m.v.

Det bemærkes i den forbindelse, at det følger af retsplejelovens § 32, stk. 2, at personer, der afgiver forklaring under retsmødet, skal gøres bekendt med, at der optages billeder og lyd. Dette vil også gælde for optagelser ved Rigsretten efter den foreslåede ændring i kraft af den almindelige henvisningsbestemmelse i rigsretslovens § 77.

Ydermere foreslås bestemt, at offentliggørelse af billeder og lyd, som er optaget i strid med et forbud, selvstændigt er forbudt. Denne bestemmelse svarer – med den tilpasning, der følger af, at det særligt for rigsretssager som udgangspunkt skal være tilladt at optage og transmittere billeder og lyd, hvor det efter retsplejelovens almindelige regler om udgangspunkt er forbudt – til det gældende efter retsplejelovens § 32, stk. 1, 2. pkt.

I forlængelse heraf foreslås bestemt, at retten i øvrigt på ethvert tidspunkt under sagen skal kunne forbyde offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde, når særlige grunde hertil foreligger, dvs. også offentlig gengivelse af billeder og lyd, som i udgangspunktet er lovligt optaget. Med de særlige grunde, som kan begrunde et sådant forbud, henses til hensyn af samme art og tyngde, som ville kunne begrunde et forbud mod optagelse og transmission, jf. ovenfor. En lignende bestemmelse findes i retsplejelovens § 32, stk. 1, 3. pkt.

Det foreslås bestemt, at rettens afgørelse om de nævnte forbud træffes ved kendelse. Tilsvarende er bestemt i retsplejelovens § 32, stk. 1, 4. pkt., og stk. 3, 2. pkt.

Endelig foreslås, at overtrædelse af forbud mod optagelse og transmission af billeder og lyd og overtrædelse af forbud mod offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde, straffes med bøde. Tilsvarende er – med den tilpasning, der følger af, at det særligt for rigsretssager som udgangspunkt skal være tilladt at optage og transmittere billeder og lyd, hvor det efter retsplejelovens almindelige regler om udgangspunkt er forbudt – bestemt i retsplejelovens § 32 b, stk. 1.

Det bemærkes, at lovforslaget ikke indebærer nogen ændring af gældende ret, for så vidt angår transmission af tekst fra Rigsrettens møder. Hvad dette angår, forudsættes, at retsplejelovens almindelige regler fortsat vil finde anvendelse i kraft af henvisningsbestemmelsen i rigsretslovens § 77.

Den foreslåede ordning vil gælde straks fra lovens ikrafttræden og dermed også have virkning for sager ved Rigsretten, der er anlagt før lovens ikrafttræden.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det må anses for muligt, at Rigsretten med den foreslåede ordning vil skulle tage stilling til flere konkrete spørgsmål om optagelse og transmission af billeder og lyd end efter gældende ret. Det vurderes, at lovforslaget ikke herudover har økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for det offentlige af betydning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Det vurderes, at lovforslaget ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Det vurderes, at lovforslaget ikke har administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klima- og miljømæssige konsekvenser.

Det vurderes, at lovforslaget ikke har klima- eller miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag er ikke forinden fremsættelsen sendt i høring.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
--	--------------------------------------	---

	(hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Det må anses for muligt, at Rigsretten med den foreslåede ordning vil skulle tage stilling til flere konkrete spørgsmål om optagelse og transmission af billeder og lyd end efter gældende ret. Det vurderes, at lovforslaget ikke herudover har økonomiske konsekvenser for det offentlige af betydning.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Det må anses for muligt, at Rigsretten med den foreslåede ordning vil skulle tage stilling til flere konkrete spørgsmål om optagelse og transmission af billeder og lyd end efter gældende ret. Det vurderes, at lovforslaget ikke herudover har implementeringskonsekvenser for det offentlige af betydning.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klima- og miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Der foreslås indsat en række nye bestemmelser i rigsretsloven til særskilt regulering af adgangen til at optage og transmittere billeder og lyd fra offentlige møder i Rigsretten. Bestemmelserne foreslås indsat som nye stykker i lovens gældende § 12, som foreskriver, at forhandlingerne i rigsretten med undtagelse af dommernes indbyrdes forhandlinger og afstemninger er offentlige, medmindre retten undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, finder det påkrævet, at dørene lukkes.

I det foreslåede *stk. 2* bestemmes, at det fra offentlige forhandlinger, jf. *stk. 1*, er tilladt at optage og transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, forbyder dette. Dette indebærer, at det – modsat udgangspunktet efter retsplejelovens almindelige regler, jf. lovens § 32, *stk. 1, 1. pkt.* – vil være tilladt at optage og transmittere billeder og lyd fra Rigsrettens retsmøder.

Retten vil undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, kunne forbyde optagelse og transmission af billeder og lyd. Med særlige grunde, som kan begrunde forbud mod optagelse og transmission af billeder og lyd, henses til særlig tungtvejende hensyn af en art, som efter retsplejelovens

almindelige regler vil kunne begrunde dørlukning eller referatforbud. Endvidere forudsættes, at beslutning om forbud mod optagelse og transmission af billeder og lyd kun vil blive truffet, hvor sådanne omstændigheder, som efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 kan begrunde, at pressen og offentligheden udelukkes fra retsforhandlinger, foreligger.

I det foreslåede *stk. 3, 1. pkt.*, bestemmes særskilt, at offentliggørelse af billeder og lyd, der er optaget i strid med et forbud efter *stk. 2*, er forbudt. Tilsvarende er – med den forskel, at det efter retsplejelovens almindelige regler som udgangspunkt er forbudt at transmittere billeder og lyd fra retsmøder, hvor det efter den foreslåede ordning til være tilladt ved Rigsrettens møder – bestemt i retsplejelovens § 32, *stk. 1, 2. pkt.*

I det foreslåede *stk. 3, 2. pkt.*, foreslås bestemt, at retten i øvrigt på ethvert tidspunkt under sagen kan forbyde offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde, når særlige grunde hertil foreligger. En lignende bestemmelse findes i retsplejelovens § 32, *stk. 1, 3. pkt.* Bestemmelsen vil indebære, at også billede- og lydoptagelser, der i udgangspunktet er lovligt foretaget, kan forbydes offentliggjort, når særlige grunde hertil foreligger. Med de særlige grunde, som kan begrunde et sådant forbud, henses til hensyn af samme art og tyngde, som ville kunne begrun-

de et forbud mod optagelse og transmission. Det vil sige, at særlig tungtvejende hensyn af en art, som efter retsplejelovens almindelige regler vil kunne begrunde dørlukning eller referatforbud, skal gøre sig gældende. Endvidere forudsættes, at beslutning om forbud mod gengivelse af optagelser kun vil blive truffet, hvor sådanne omstændigheder, som efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 kan begrunde, at pressen og offentligheden udelukkes fra retsforhandlinger, foreligger.

I det foreslåede *stk. 4* foreslås bestemt, at rettens afgørelser efter *stk. 2* og *stk. 3, 2. pkt.* – dvs. afgørelser om forbud mod optagelse og transmission af billeder og lyd fra retsmøderne og om forbud mod offentlig gengivelse af optagelser – træffes ved kendelse. Tilsvarende er bestemt i retsplejelovens § 32, *stk. 1, 4. pkt.*, og *stk. 3, 2. pkt.*

I det foreslåede *stk. 5* foreslås bestemt, at overtrædelse

af forbud mod optagelse og transmission af billeder og lyd og overtrædelse af forbud mod offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde, straffes med bøde. Tilsvarende er bestemt i retsplejelovens § 32 b, *stk. 1.*

Der henvises i øvrigt til *pkt. 2.2.* i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Det forudsættes, at ændringen af rigsretsloven vil gælde straks fra lovens ikrafttræden og dermed også have virkning for sager ved Rigsretten, der er anlagt før lovens ikrafttræden

Skriftlig fremsættelse

Inger Støjberg (UFG):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om rigsretten (Øget offentlighed ved Rigsrettens offentlige forhandlinger ved transmission af lyd og billede).

(Lovforslag nr. L 187)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget
§ 1

§ 12. Forhandlingerne i rigsretten med undtagelse af dommernes indbyrdes forhandlinger og afstemninger er offentlige, medmindre retten undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, finder det påkrævet, at dørene lukkes.

I lov om rigsretten, jf. lovbekendtgørelse nr. 641 af 17. september 1986, som ændret ved § 17 i lov nr. 433 af 31. maj 2000, foretages følgende ændring:

1. I § 12 indsættes som *stk. 2-5*:

»*Stk. 2.* Fra offentlige forhandlinger, jf. stk. 1, er det tilladt at optage og transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis, når særlige grunde foreligger, forbyder dette.

Stk. 3. Offentliggørelse af billeder og lyd, der er optaget i strid med et forbud efter stk. 2, er forbudt. Retten kan i øvrigt på ethvert tidspunkt under sagen forbyde offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde, når særlige grunde hertil foreligger.

Stk. 4. Rettens afgørelse efter stk. 2 og stk. 3, 2. pkt. træffes ved kendelse.

Stk. 5. Overtrædelse af forbud efter stk. 2 og stk. 3, 2. pkt., og overtrædelse af stk. 3, 1. pkt., straffes med bøde.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.